

Sygn. akt II Ca 497/16

WYROK

1. W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Piotr Rajczakowski

po rozpoznaniu w dniu 27 czerwca 2016 r. w Świdnicy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...)w G.

przeciwko D. K.

o zapłatę 9.909,08 zł

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie

z dnia 17 marca 2016 r., sygn. akt I C 1518/15

oddala apelację.

Sygn. akt II Ca 497/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 17 marca 2016 r., Sąd Rejonowy w pkt I oddalił powództwo (...)w G. przeciwko D. K. o zapłatę 9.909,08 zł, zaś w pkt II orzekł o kosztach procesu. W uzasadnieniu Sąd wskazał, na zasadność zarzutu przedawnienia podniesionego przez pozwaną i podzielił w całości jej stanowisko. Nadto Sąd przyjął skuteczność uchylenia się pozwanej od skutków prawnych oświadczenia woli objętego treścią porozumienia nr (...) z dnia 25 marca 2015 roku, mając na uwadze zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w szczególności dotyczący jej stanu zdrowia, którego treści strona powodowa nie kwestionowała.

W apelacji od powyższego wyroku strona powodowa zarzuciła naruszenie:

1. art. 84 kc, poprzez przyjęcie, że uchylenie się od skutków prawnych czynności prawnej działanej pod wpływem błędu wywiera skutek również w sferze złożonych oświadczeń wiedzy i może doprowadzić do uchylenia skutków wywołanych tymi oświadczeniami wiedzy oraz przyjęciu, że błąd na który pozwana powołała się w swoim oświadczeniu dotyczył treści czynności prawnej, podczas gdy odnosił się jedynie do skutków tej czynności w postaci niewłaściwego uznania długu;
2. art. 233 kpc, poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego i przyjęcie, że z wykonania części porozumienia przez pozwaną (dokonania wpłaty w wysokości zgodnej z jego treścią), nie wynika, aby miała ona wolę spłaty swojego zobowiązania, zrzekając się tym samym zarzutu przedawnienia;

3. art. 117 § 2 kc w zw. z art. 123 kc, poprzez przyjęcie, że oświadczenie wiedzy polegające na niewłaściwym uznaniu długu, skutkujące zrzeczeniem się zarzutu przedawnienia, może być odwołane.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy rozpoznając apelację zważył co następuje. Apelacja podlegała oddaleniu. Sąd Okręgowy rozpoznając apelację oparł się na ustaleniach dokonanych przez Sąd pierwszej instancji, niezakwestionowanych skutecznie przez skarżącą, a mających uzasadnienie w zebranych materiale dowodowym, jednakże pomimo prawidłowego rozstrzygnięcia, nie podzielił w pełni dokonanych na tej podstawie wywodów prawnych. Poza wszelką wątpliwością pozostaje okoliczność dochodzenia przez stronę powodową przedawnionego roszczenia. Jak wynika bowiem z akt sprawy kwota, której zasądzenia domaga się skarżąca wywodzi się z umowy o kredyt odnawialny zawartej pomiędzy pozwaną, a (...) S.A. w P., Oddział w Polsce (k. 14). Na podstawie tej umowy poprzedni wierzyciel w dniu 29 września 2009 r. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, który następnie, po nadaniu mu klauzuli wykonalności (5 listopada 2009 r.), był podstawą wszczęcia egzekucji. Postępowanie to jednakże zostało umorzone na wniosek wierzyciela postanowieniem Komornika z dnia 17 września 2012 r., co było konsekwencją sprzedaży wierzytelności stronie powodowej w niniejszym sporze. W orzecznictwie utrwalone jest stanowisko, że wniosek o wszczęcie egzekucji nie przerywa biegu przedawnienia, jeżeli komornik umorzył postępowanie egzekucyjne na wniosek wierzyciela, który w toku tej egzekucji dokonał przelewu egzekwowanej wierzytelności. Ponadto, do przerwania biegu przedawnienia konieczna byłaby identyczność osób, na których rzecz ta czynność była obiektywnie zdolna do przerwania przedawnienia, a tylko w takiej sytuacji przedawnienie rozpoczęłoby bieg na nowo, co oczywiście nie miało miejsca w rozpoznawanej sprawie (zob. wyrok SN z dnia 19 listopada 2014 r. II CSK 196/14, wyd./el. Lex nr 1622306). Zauważyć jednak trzeba, że pozwana w dniu 25 marca 2015r. zawarła ze skarżącym porozumienie nr (...) r., w którym to potwierdziła istnienie wierzytelności i uznała swoje zobowiązanie (§ 1 ust. 1 i 3; k. 35), a więc było to uznanie właściwe długu. Dokonała również wpłaty jednej raty wynikającej z tej umowy. Powyższe należało, wbrew rozważaniom Sądu pierwszej instancji, który w tym zakresie podzielił w całości stanowisko pozwanej wyrażone w odpowiedzi na pozew (k. 60 – odwrót), potraktować jako zrzeczenie się zarzutu przedawnienia, skoro pozwana uznała dług poprzez zawarcie powyższej umowy (zob. wyrok SN z dnia 3 lipca 1997 r., I CKN 186/97, wyd./el. Lex nr 55393; wyrok SA w Warszawie z dnia 5 grudnia 2014 r., I ACa 948/14, wyd./el. Lex nr 1624057). Co jednak istotne, pismem z dnia 8 lutego 2016 r. złożyła ona oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli, powołując się na błąd co do treści czynności prawnej (art. 84 kc; k. 83-84; doręczone stronie powodowej). W ocenie skarżącego, złożenie tego oświadczenia dotyczy oświadczeń wiedzy i nie może prowadzić do ich uchylenia, co z kolei, zdaniem apelującego, skutkuje tym, że pozwana nie mogła się uchylić jedynie od skutków czynności w postaci niewłaściwego uznania długu. Ten argument nie zasługuje jednak na akceptację. Mylnie przyjmuje strona powodowa, opierając głównie na tym zarzucie swoją apelację, iż w sprawie miało miejsce niewłaściwe uznanie długu. Uznanie niewłaściwe jest oświadczeniem wiedzy, które przejawia się w formie wypowiedzi, bądź innego działania strony, a które uzasadnia przekonanie osoby uprawnionej, że zobowiązany jest świadom swojego obowiązku. Takie uznanie faktycznie nie może zostać odwołane, ani cofnięte. W sprawie - jak już wskazywano - miało miejsce uznanie właściwe, które polega na zawarciu nieuregulowanej odrębnie umowy ustalającej zasady i zakres istnienia zobowiązania, co w rozpoznawanej sprawie przybrało postać powyższego porozumienia stron. W takiej sytuacji dopuszczalnym jest uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli (zob. wyrok SN z dnia 23 marca 2004 r. V CK 346/03, wyd./el. Lex nr 183783). Oznacza to, że istotą rozpoznawanej sprawy jest skuteczność tego oświadczenia pozwanej, co w konsekwencji przesądzałoby o zasadności zarzutu przedawnienia, gdy skutki tej umowy zostałyby zniweczone, a brak byłoby podstaw do przyjęcia, że pozwana zrzekła się zarzutu przedawnienia. W tym zakresie Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu pierwszej instancji wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Stan zdrowia pozwanej (zaawansowana choroba oczu), która nadto posiada jedynie wykształcenie podstawowe, ukończyła szkołę w ośrodku specjalnym i nie rozumie czym jest instytucja przedawnienia (zeznania pozwanej k. 71), uzasadniał przyjęcie, że nie była ona w stanie zapoznać się, a tym bardziej zrozumieć treści przesłanego jej porozumienia, a zatem przy braku tych okoliczności nie złożyłaby oświadczenia o tej treści (błąd istotny). Wbrew natomiast argumentom zawartym w uzasadnieniu apelacji, materiał dowodowy zebrany w sprawie przeczy temu,

aby pozwana radziła sobie w życiu codziennym, gdy z dokumentacji lekarskiej jasno wynika, że niezbędna jest jej pomoc osób trzecich (k. 80), a w sprawie reprezentuje ją profesjonalny pełnomocnik z urzędu. Reasumując uznać więc należy, mając na względzie wyżej wskazane okoliczności dotyczące pozwanej, a przede wszystkim poziomu jej świadomości co do istoty i znaczenia dokonywanych czynności, że trudno byłoby przyjąć, aby D. K. rozumiała w pełnej treści i istocie zawartą ugodę, tj. że jej obowiązkiem miałyby być spłata całego zadłużenia. Zauważyć również należy, że działająca przez profesjonalnego pełnomocnika powódka ani nie odniosła się do treści doręczonego jej oświadczenia pozwanej o uchyleniu się od skutków prawnych złożonego oświadczenia, ani też nie zakwestionowała w żaden sposób w postępowaniu pierwszoinstancyjnym treści zeznań złożonych przez pozwaną. Odnośnie natomiast kwestii wpłacenia przez pozwaną jednej raty już po zawarciu porozumienia, to wskazać należy, że było to przecież jego efektem, a co najwyżej czynność tą - po zniweczeniu skutków porozumienia przez oświadczenie pozwanej - można by traktować jako kolejne, tym razem niewłaściwe uznanie długu, przy braku mimo wszystko jakichkolwiek przesłanek do przyjęcia, że nastąpiło to wraz z zrzeczeniem się zarzutu przedawnienia. Uznanie takie jest jedynie oświadczeniem wiedzy, tj. przejawem wiedzy dłużnika o tym, że określone roszczenie istnieje i przysługuje wierzycielowi. Nie może być zatem utożsamiane z dorozumianym zrzeczeniem się zarzutu przedawnienia, a takowego skarżąca skutecznie nie wykazała. Z tego względu takie oświadczenie dłużnika nie wyklucza możliwości późniejszego podniesienia zarzutu przedawnienia (zob. J. Gudowski, Kodeks cywilny. Komentarz. Księga Pierwsza. Część Ogólna. wyd./el. Lex 2014 i powołane tam orzecznictwo). Ponadto, co istotne, wbrew stanowisku skarżącego, gdy pozwana nawet uiściła jedną ratę zadłużenia, to nie wskazuje to jeszcze, w wyżej wskazanych okolicznościach, w żadnym razie na to, że zrozumiała ona całość, a przede wszystkim istotę, zawartego porozumienia.

Konkludując, w ocenie Sądu Okręgowego, zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwaną należało uznać za skuteczny, co tym samym uzasadniało oddalenie powództwa, a w konsekwencji również apelacji.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 kpc, orzekł jak w sentencji wyroku.